

20 augustus 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **pater [naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Nederlandse
Montfortanen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 7 maart 2013.

Op 1 mei 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Provinciaal Overste van de Nederlandse Montfortanen.

Op 13 augustus 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klagster is verschenen met haar ex-schoondochter, mevrouw [naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht en werd bijgestaan door haar juridisch adviseur, mr. N.D. Geraads.

Namens de Congregatie zijn verschenen de heer [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van de Nederlandse Montfortanen en de heer [naam], oud-overste van de Congregatie van de Nederlandse Montfortanen

2. De klacht

2.1. Klagster is het jongste kind uit een gezin van zeven kinderen. De moeder van klagster was zeer katholiek en had een rotsvast vertrouwen in de geestelijkheid. Op 76-jarige leeftijd ging de moeder van klagster naar bejaardentehuis [naam] in [plaats]. Aangeklaagde was daarvan de rector. Klagster was nauw betrokken bij de verzorging van haar moeder en ging veel bij haar moeder op bezoek. De moeder van klagsters betaalde elke maand fl. 200,00 aan aangeklaagde voor het lezen van de missen. Op enig moment moest klagster dit geldbedrag contant bij aangeklaagde brengen van haar moeder. Wat hiervoor de exacte reden was wist klagster niet. Achteraf is bij klagster het vermoeden ontstaan dat aangeklaagde informatie over haar heeft ingewonnen bij haar moeder of dat hij haar wel eens in het bejaardenhuis heeft gezien.

De kamer van aangeklaagde was gelegen in het bejaardentehuis achter de kapel. Wanneer klaagster eens per maand naar de kamer van aangeklaagde ging om het geld te brengen, werd zij door aangeklaagde seksueel misbruikt. Als klaagster de kamer van aangeklaagde binnen kwam, deed aangeklaagde de deur achter haar dicht. Met zijn ene hand pakte hij het geld uit de hand van klaagster en met zijn andere hand trok hij haar naar zijn bed. Hij maakte aan klaagster duidelijk dat zij moest doen wat hij zei. Zo werd klaagster gedwongen haar kleren uit te trekken en op het bed van aangeklaagde te gaan liggen. Het seksueel misbruik dat vervolgens plaats vond, bestond uit het vaginaal penetreren van klaagster door aangeklaagde. Voorts dwong aangeklaagde klaagster hem te betasten en betastte aangeklaagde klaagster op zijn beurt. Klaagster had telkens de indruk dat aangeklaagde bang was om betrapt te worden. Het seksueel misbruik duurde in de beleving van klaagster telkens zo'n 15 à 20 minuten. Op het moment dat aangeklaagde een orgasme had gekregen, mocht klaagster zich weer aankleden en weggaan. Aangeklaagde zei tegen klaagster dat zij haar mond moest houden. Als klaagster zou vertellen wat zich tussen hen afspeelde dan zou aangeklaagde tegen de moeder van klaagster zeggen dat klaagster een hoer was en zij bij hem zijn broek naar beneden had getrokken. De moeder van klaagster zou hem toch eerder geloven dan haar eigen dochter. In de beleving van klaagster was dat ook zo.

Het seksueel misbruik zoals hiervoor omschreven vond gedurende de jaren 1976 tot en met 1979 maandelijks plaats. Toen aangeklaagde naar [land] vertrok, stopte het seksueel misbruik. Klaagster herinnert zich dat aangeklaagde, vlak voordat hij naar [land] ging, haar een brief liet zien welke hij in de krant wilde laten publiceren. De brief had te maken met een conflict dat bestond tussen aangeklaagde en de directeur van het bejaardentehuis.

2.2. Sinds het overlijden van de moeder van klaagster, heeft klaagster in onmin geleefd met haar familie. Klaagster werd er door hen van beschuldigd de fl. 200,00 die zij maandelijks naar aangeklaagde moest brengen, te hebben ontvreemd. Klaagster is van mening dat het de schuld van aangeklaagde is dat zij haar familie kwijt is geraakt.

Nadat klaagster in 2007 een hersenbloeding heeft gehad, heeft zij haar ex-schoondochter [naam] verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde. Mevrouw [naam] heeft hierover een verklaring opgesteld, waarin staat dat klaagster haar in januari 2011 heeft verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde. Ter zitting is gebleken dat mevrouw [naam] zich in het jaartal vergist heeft en dat het in januari 2010 moet zijn geweest dat klaagster haar verhaal aan haar vertelde. Hierop is klaagster samen met mevrouw [naam] naar haar huisarts gegaan. Door haar huisarts werd klaagster doorverwezen naar de GGZ. Via de GGZ heeft klaagster deelgenomen aan een ondersteuningsgroep. Hetgeen wordt ondersteund door een verslag van 24 juli 2012, afkomstig van [naam], GZ psycholoog en gericht aan de huisarts van klaagster, waarin staat dat klaagster van 11 mei 2010 tot en met 19 juli 2012 in behandeling is geweest bij de divisie Ouderen. In dit verslag wordt melding gemaakt van; 'trauma van misbruik door pater'.

Ongeveer twee tot drie keer per week heeft klaagster nachtmerries over aangeklaagde en herbeleeft zij hetgeen aangeklaagde haar heeft aangedaan. Klaagster gaat al 20 tot 25 jaar niet meer naar de kerk, omdat zij teleurgesteld is in de geestelijken en de kerk.

2.3. Klaagster wenst gehoord en serieus genomen te worden.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste van de Congregatie, de heer [naam], heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat uit onderzoek in de archieven van de Congregatie niets naar voren is gekomen dat de klacht van klaagster kan ondersteunen. Evenmin komt de naam van aangeklaagde voor op de lijst van de Commissie Deetman. Wel is juist dat aangeklaagde in [periode] rector was van het bejaardentehuis [naam] te [plaats], totdat hij naar [land] ging. Tijdens zijn onderzoek is de Overste evenwel krantenknipsels tegengekomen, waarin een affaire aan het licht komt die zich afspeelde tussen de directeur van het bejaardentehuis en aangeklaagde. De directeur wilde van aangeklaagde af; hij wilde hem lozen. Waarover het conflict, dat via de krant werd uitgevochten, inhoudelijk ging, is de overste niet bekend.

Oud-overste [naam] heeft voorts ter zitting verklaard dat hij in [jaartal] in [land] is geweest en daar met aangeklaagde gesproken heeft over geruchten dat de omgang van aangeklaagde met vrouwen in de [land] parochie nogal vrij en amicaal was. Aangeklaagde ontkende deze aantijgingen.

Ter zitting heeft Overste [naam] duidelijk gemaakt ervan uit te gaan dat klaagster de waarheid spreekt en het verschrikkelijk te vinden wat klaagster is overkomen. Graag zou de Overste zich inzetten om het haar aangedane leed enigszins te verzachten.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 37 jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende de [jaren] werd klaagster maandelijks, te weten telkens wanneer zij geld namens haar moeder naar aangeklaagde bracht, door aangeklaagde seksueel misbruikt. Dit misbruik bestond in het betasten van het naakte lichaam van klaagster door aangeklaagde, ook moest klaagster het naakte lichaam van aangeklaagde betasten. Dit mondde telkens uit in vaginale penetratie door aangeklaagde van klaagster, waarbij aangeklaagde een orgasme kreeg.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Op specifieke punten is hetgeen klaagster stelt bevestigd door de Congregatie, waaronder de periode waarbinnen aangeklaagde in het bejaardentehuis werkte en het moment waarop aangeklaagde naar [land] vertrok. Ook de brief waarover klaagster ter zitting sprak, welke brief aangeklaagde aan

klaagster toonde in verband met een conflict met de directeur van het bejaardentehuis, stemt overeen met de krantenknipsels die de Overste onder ogen zijn gekomen.

Daarnaast wordt de verklaring van klaagster ondersteund door de gedetailleerde verklaring mevrouw [naam], waaruit blijkt dat zij in januari 2010 bekend is geworden met het seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagde. Nadat klaagster mevrouw [naam] over het seksueel misbruik verteld had, is zij door haar huisarts doorverwezen naar de GGZ. Blijkens een verslag van GZ-psycholoog [naam], is klaagster in de periode van 11 mei 2010 tot en met 19 juli 2012 in behandeling is geweest bij [instelling], divisie Ouderen, nadat zij hiernaar door haar huisarts was verwezen. De reden voor de verwijzing was een belast verleden als gevolg waarvan klaagster depressieve klachten ervoer, alsmede nachtmerries. Als trauma wordt door de GZ-psycholoog aangeduid een affectieve verwaarlozing in de jeugd van klaagster, verweven in het trauma van misbruik door een pater.

In dat verband acht de Klachtencommissie niet geheel zonder belang dat het plotselinge vertrek van aangeklaagde naar [land] was ingegeven door een conflict met de directeur van bejaardentehuis [naam]. Eenmaal in [land], zijn er daarnaast in [jaartal], klachten binnengekomen, dat aangeklaagde op een te amicale wijze met de daar in de parochie aanwezige vrouwen omging.

Deze feiten en omstandigheden in onderlinge samenhang bezien ondersteunen naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik door aangeklaagde van klaagster.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Ondanks het feit dat klaagster ten tijde van de aanvang van het misbruik al een volwassen vrouw was, was aangeklaagde een persoon die bijzonder aanzien genoot binnen de gemeenschap en meer in het bijzonder bij de moeder van klaagster. Klaagster kon bij niemand terecht voor hulp. Daarbij werd zij door aangeklaagde onder druk gezet om haar mond te houden.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Ambtshalve merkt de Klachtencommissie op dat bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Nederlandse Montfortanen de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 20 augustus 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, W.M. Veltman-Breddels en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.